2025_26_PRE_4

EDUTECH ACADEMY
NURTURING THE FUTURE....

— SCHOOL SECTION —

SET : 01

STD : X CBSE | **PRE EXAM – IV** | TIME : 3:00 Hrs

SUB : SANSKRIT (122) | DATE : 27nd January, 2026 | MM :80

सामान्यनिर्देशाः-

अस्मिन् प्रश्नपत्रे चत्वारः खण्डाः सन्ति।

- ‘क’ खण्डः : अपठितावबोधनम् (10 अङ्काः)
- ‘ख' खण्डः : रचनात्मककार्यम् (15 अङ्काः)
- ‘ग’ खण्डः : अनुप्रयुक्तव्याकरणम् (25 अङ्काः)
- ‘घ’ खण्डः : पठितावबोधनम् (30 अङ्काः)

❖ प्रत्येकं खण्डम् अधिकृत्य उत्तराणि एकस्मिन् स्थाने क्रमेण लेखनीयानि।
❖ उत्तरलेखनात् पूर्वं प्रश्नस्य क्रमाङ्कः अवश्यं लेखनीयः
❖ प्रश्नस्य क्रमाङ्कः प्रश्नपत्रानुसारम् एव लेखनीयः।
❖ सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लेखनीयानि।
❖ प्रश्नानां निर्देशाः ध्यानेन अवश्यं पठनीयाः।

खंडः ‘क’ (अपठितावबोधनम्) (10 अङ्काः)

प्रश्न 1. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत। (10)
(निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर दिए गए प्रश्नों के उत्तर संस्कृत में लिखिए।)

एकदा कश्चित् नरः आखेटाय अगच्छत्। सः सर्वदिनं वने अभ्रमत्, किन्तु कम् अपि पशुं न अपश्यत्। सायंकाले यदा स्वगृहं प्रति आगच्छति स्म, तदा सः एकां पुत्रेण सह हरिणीम् अपश्यत्। ततः सः तस्याः शावकं गृहीत्वां अश्वस्य पृष्ठे बद्धवान्। पुनः अश्वम् आरोह्य सः नरः किञ्चित् दूरं गत्वा अपश्यत् यत् पुत्रस्नेहेन व्याकुला सा मृगी अपि पुत्रम् अनुसरति स्म। सः अचिन्तयत् एषा हरिणी स्व प्राणान् मोहं त्यक्त्वा पुत्रं रक्षितुम् इच्छति, अहो! एतां निराशां न करिष्यामि इति विचार्य सः मृगीशावकं अमुञ्चत्। हरिणी प्रसन्ना अभवत्।

I. एकपदेन उत्तरत। (केवलं प्रश्नद्वयम्) (एक पद में उत्तर दीजिए।) (केवल दो प्रश्न) **(1 × 2 = 2)**

(i) नरः किमर्थम् अगच्छत्?
(ii) नरः कं गृहीत्वां अश्वस्य पृष्ठे बद्धवान्?
(iii) पुत्रस्नेहेन व्याकुला मृगी कम् अनुसरति स्म?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत। (केवलं प्रश्नद्वयम्) (पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए।) (केवल दो प्रश्न) (2 × 2 = 4)

(i) सः नरः कम् अमुञ्चत्?

(ii) नरः सायंकाले यदा स्वगृहम् आगच्छति तदा सः किम् अपश्यत्?

(iii) हरिणी स्व प्राणान् मोहं त्यक्त्वा कं रक्षितुम् इच्छति?

III. अस्य अनुच्छेदस्य कृते उपयुक्तं शीर्षकं संस्कृतेन लिखत। (1 × 1 = 1)

(इस अनुच्छेद के लिए उपयुक्त शीर्षक संस्कृत में लिखिए।)

IV. निर्देशानुसारम् उत्तरत। (निर्देशानुसार उत्तर दीजिए।) (1 × 3 = 3)

(i) 'दिनम्' इति पदस्य विशेषणपदं गद्यांशे किम् प्रयुक्तम्?

(क) वने (ख) सर्वम् (ग) एकदा (घ) नरः

(ii) 'आशाम्' इति पदस्य विलोमपदं किम् प्रयुक्तम्?

(क) हरिणीम् (ख) अनुसरणम् (ग) एताम् (घ) निराशाम्

(iii) 'अभवत्' इति क्रियापदस्य कर्तृपदं किम्?

(क) अनुसरणम् (ख) शावकः (ग) मृगीः (घ) नरः

खंडः 'ख' (रचनात्मकं-कार्यम्) (15 अङ्काः)

प्रश्न 2. (अ) स्वविद्यालयस्य वार्षिकोत्सवं वर्णयन्तः मित्रं प्रति अधोलिखितं पत्रं मञ्जूषायां प्रदत्तपदसहायतया उत्तरपुस्तिकायां लिखत। (5 अङ्काः)

(अपने विद्यालय के वार्षिक उत्सव का वर्णन करते हुए मित्र को निम्नलिखित मंजूषा में दिए गए शब्दों की सहायता से उत्तर पुस्तिका में पत्र लिखिए।)

मञ्जूषा – प्रणामाः परीक्षाभवनात्, शिक्षा निदेशकः, मया, वार्षिकोत्सवः, व्यस्ताः अस्माकं योग्येभ्यः प्रियमित्रम्, मित्रम्।

अथवा

(आ) प्राचीनग्रन्थानां पाठ्यक्रमे समावेशार्थं शिक्षामन्त्रालयस्य अध्यक्षाय नाम एकं प्रार्थना-पत्रं मञ्जूषायां प्रदत्तशब्दैः सहायतया लिखत।

(प्राचीन ग्रंथों को पाठ्यक्रम में शामिल करने के लिए शिक्षा मंत्रालय के अध्यक्ष के नाम एक प्रार्थना-पत्र मंजूषा में दिए गए शब्दों की सहायतया से लिखिए।)

मञ्जूषा – राजेशः, नम्र, पाठ्यक्रमे, सेवायाम् नाट्यशास्त्र, प्रेरणास्रोतः प्राचीन महत्त्वपूर्णः संस्कृतिस्य, बलस्य।

प्रश्न 3. (अ) प्रदत्तं चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषायां प्रदत्तशब्दानां सहायतया पञ्चवाक्यानि संस्कृतेन लिखत। 5

(दिए गए चित्र को देखकर मञ्जूषा में दिए गए शब्दों की सहायता से पाँच वाक्य संस्कृत में लिखिए।)

मञ्जूषा – आपणम्, स्वास्थ्यवर्धनम्, फलविक्रेता, भक्षणम्, कदलीफलानि, द्राक्षा, मधुकर्कटिका, अमृतफलम्, नारिकेलानि, जम्बूफलानि, ग्राहकाय, तोलयति।

अथवा

(आ) अधोलिखितं विषयम् अधिकृत्य मञ्जूषाप्रदत्तशब्दानां साहाय्येन न्यूनातिन्यूनं पञ्चभिः संस्कृतेवाक्यैः एकम् अनुच्छेदं लिखत।

(निम्नलिखित विषय पर आधारित मंजूषा में दिए गए शब्दों की सहायता से कम-से-कम पाँच संस्कृत वाक्यों में एक अनुच्छेद लिखिए।)

वर्षावर्णनम् (वर्षा का वर्णन)

मञ्जूषा – मेघाः, वर्षा ऋतु, कर्गदनौकाः, आतपत्रं, बालकाः, वर्षन्ति, चालयन्ति, मण्डूकाः, मयूराः, सर्वत्र,जले, जल, हरीतिका, वर्षा ऋतुरानी, जलबिन्दवः, आकाशे, पतन्ति, पुष्पाणि, वृक्षेषु, नवपल्लवानि, रटन्ति, मार्गाः पङ्कमयम्।

प्रश्न 4. अधोलिखितानि वाक्यानि संस्कृतभाषया अनूद्य लिखत। **(1 × 5 = 5)**

(निम्नलिखित वाक्यों का संस्कृत भाषा में अनुवाद करके लिखिए।)

(i) वह खेलने के लिए गया। He went for play.

(ii) राम ने रावण को मारा। Rama killed Ravana.

(iii) भूमि मेरी माता है और मैं उसका पुत्र हूँ। Bhumi is my mother and I am her son.

(iv) वह विद्यालय की ओर जाती है। She goes in the direction of school.

(v) पंचवटी में पाँच वृक्ष हैं। There are five trees in Panchavati.

खंडः 'ग' (अनुप्रयुक्त-व्याकरणम्) (25 अङ्काः)

प्रश्न 5. अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदेषु सन्धि / सन्धि-विच्छेदं वा कुरु। **(1×4= 4)**

(निम्नलिखित वाक्यों में रेखांकित शब्दों की संधि अथवा संधि-विच्छेद कीजिए।)

(अ) (i) शारदा सर्वदा अस्माकं सत् + निधिं वसेत्।

(ii) कश्चित् भिक्षुकः आगतः।

(iii) वन्दे जगदीश्वरं विष्णुम्।

(iv) इदं मनोहरः उद्यानम् अस्ति।

अथवा

(आ) (i) का नु हानिः + ततः अधिका।

(ii) इयमासीत् भैरवविभीषिका कच्छभूकम्पस्य।

(iii) तस्य उपशमनस्य न कोऽपि स्थिरोपायो दृश्यते।

(iv) मेघरवैश्च सह प्रवर्षः समजायत।

प्रश्न 6.अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां समासं, समास विग्रहं वा प्रदत्तविकल्पेभ्यः चित्वा लिखत।

(निम्नलिखित वाक्यों में रेखांकित पदों का समास अथवा समास-विग्रह दिए गए विकल्पों में से चुनकर लिखिए।) **(1×4 = 4)**

(i) जीवनपथः प्रहेलिकामयं वर्तते।

(क) जीवन रथः (ख) जीवनात् पथः (ग) जीवनस्य पथः (घ) जीवने पथः

(ii) वैज्ञानिकाः विशेषज्ञाः भवन्ति।

(क) विशेषस्य ज्ञा (ख) विशेषं जानन्ति इति (ग) विशेषेण ज्ञानवन्तः (घ) विशेषे ज्ञाता

(iii) अश्वधावनं शोभनं प्रतीयते।

(क) अश्वेऽधावनम् (ख) अश्वः धावनम् (ग) अश्वस्य धावनम् (घ) अश्वेस धावनम्

(iv) सम्पूर्णघटः।

(क)) सम्पूर्णः घटः (ख) सम्पूर्णे घटे (ग) सम्पूर्णम् घटम् (घ) सम्पूर्णस्य घटम्

प्रश्न 7. अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां प्रकृति-प्रत्ययौ संयोज्य विभज्य वा उचितम् उत्तरं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत। **(1 × 4 = 4)**

(निम्नलिखित वाक्यों में रेखांकित पदों के प्रकृति-प्रत्ययों को जोड़कर अथवा अलग करके उचित उत्तर विकल्पों में से चुनकर लिखिए।)

(i) भारते जन + तल् वसति।

(क) जनता (ख) जनतल (ग) जन्तव (घ) जानता

(ii) बलवती हि आशा।

(क) बली + मतुप् (ख) बल + मतुप् (ग) बल + णिनि (घ) बल + वत्

(iii) फलवन्तः वृक्षाः एव नम्राः भवन्ति।

(क) फल + वन्तः (ख) फल + मतुप् (ग) फलवान् + अन्तः (घ) फलिन् + वतुप्

(iv) रमा एका चतुरा बालिका अस्ति।

(क) चतुर + टाप् (ख) चतु + रा (ग) च + तुरा (घ) चतुर + ता

प्रश्न 8. वाच्यानुसारम् उचितपदैः रिक्तस्थानानि पूरयित्वा अधोलिखितं संवादं पुनः लिखत।(1 × 3 = 3)

(वाच्य के अनुसार उचित पद से रिक्त स्थानों की पूर्ति करके निम्नलिखित संवाद को पुनः लिखिए।)

(i) लता रमे! त्वं कुत्र ____________________ (गम्)।

(क) गच्छामि (ख) गम्यते (ग) गच्छति (घ) गच्छसि

(ii) रमा तु ____________________ (अस्मद्)? कुत्र अपि न गम्यते?

(क) अहम् (ख) सा (ग) मया (घ) त्वया

(iii) लता किं ____________________ (युष्मद्) प्रदर्शनी न दृश्यते।

(क) त्वय् (ख) त्वाम् (ग) यूयम् (घ) त्वया

प्रश्न 9. कालबोधकशब्दैः अधोलिखितं दिनचर्यां पूरयत। **(1 × 4 = 4)**

(कालबोधक शब्दों से निम्नलिखित दिनचर्या को पूरा कीजिए।)

(i) प्रात: (7.30) ____________________ वादने योगाभ्यासः।

(ii) प्रात: (8.45) ____________________ वादने सङ्गीत प्रस्तुतिः।

(iii) प्रातः (10.15) ____________________ वादने मुख्यातिथेः आशीर्वचनम् अददात्।

(iv) प्रातः (11.00) ____________________ वादने प्रसादवितरणं समापनं च अभवत्।

प्रश्न 10. मञ्जूषायां प्रदत्तैः उचितैः अव्ययपदैः अधोलिखितवाक्येषु रिक्तस्थानानि पूरयत। (1 × 3 = 3)
(मंजूषा में दिए गए उचित अव्यय पदों से निम्नलिखित वाक्यों के रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए।)

मञ्जूषा – शनैः पुरा, इदानीम्।

(i) ____________________ देवासुर सङ्ग्रामोऽभवत्।

(ii) सहसा उत्थाय भीमः ____________________ अवदत्।

(iii) धरायाम् ____________________ सर्वे जीवाः संवसन्ति।

प्रश्न 11. अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कित अशुद्धपदाय उचितपदं चित्वा वाक्यानि पुनः लिखत।(1× 3 = 3)
(निम्नलिखित वाक्यों में रेखांकित अशुद्ध पद के लिए उचित पद चुनकर वाक्यों को पुनः लिखिए।)

(i) जलं <u>शुद्धः</u> अस्ति।

(क) शुद्धम् (ख) शुद्धाः (ग) शुद्धः (घ) शुद्धेः

(ii) भवान् क्रुद्ध <u>गच्छसि।</u>

(क) गच्छति (ख) गच्छन्ति (ग) गच्छथः (घ) गच्छते

(iii) किं सा श्वः <u>आगच्छत?</u>

(क) आगमिष्यति (ख) आगमिष्यन्ति (ग) आगमिष्यतः (घ) अगच्छामः

खंडः 'घ' (पठितावबोधनम्) (30 अङ्काः)

प्रश्न 12. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत। (5 अङ्काः)
(निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर दिए गए प्रश्नों के उत्तर संस्कृत में लिखिए।)

कश्चन निर्धनो जनः भूरि परिश्रम्य किञ्चिद् वित्तमुपार्जितवान्। तेन वित्तेन स्वपुत्रम् एकस्मिन् महाविद्यालये प्रवेशं दापयितुं सफलो जातः। तत्तनयः तत्रैव छात्रावासे निवसन् अध्ययने सङ्लग्नः समभूत्। एकदा स पिता तनूजस्य रुग्णतामाकर्ण्य व्याकुलो जातः पुत्रं द्रष्टुं च प्रस्थितः। परमर्थकार्श्येन पीडितः सबसयानं विहाय पदातिरेव प्राचलत्। पदातिक्रमेण सञ्चलन् सायं समयेऽप्यसौ गन्तव्याद् दूरे आसीत्। 'निशान्धकारे प्रसृ विजने प्रदेशे पदयात्रा न शुभावहा' एवं विचार्य स पावस्थिते ग्रामे रात्रिनिवासं कर्तुं कञ्चिद् गृहस्थमुपागतः। करुणापरो गृही तस्मै आश्रयं प्रायच्छत्।

I. एकपदेन उत्तरत (केवलं प्रश्नद्वयम्) (एक पद में उत्तर दीजिए।) (केवल दो प्रश्न) (1/2 × 2 = 1)

(i) निर्धनजनः कथं वित्तम् उपार्जितवान्?

(ii) तत्तनयः छात्रावासे निवसन् कस्मिन् सङ्लग्नः समभूत्?

(iii) केन पीडितः निर्धनः जनः पदातिः एव प्राचलत्?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत। (केवलं प्रश्नद्वयम्) (पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए।) (केवल दो प्रश्न) (1 × 2 = 2)

(i) जनः किमर्थं पदातिः प्राचलत्?

(ii) निशान्धकारे प्रसृते सः किम् अचिन्तयत्?

(iii) पिता किमर्थं व्याकुलः जात?

III. निर्देशानुसारम् उत्तरत। (निर्देशानुसार उत्तर दीजिए।) **(1 × 2 = 2)**

(अ) (i) 'पुत्र:' इति पदस्य पर्यायपदं गद्यांशे किम् प्रयुक्तम्?

(ii) 'करुणापरो गृही तस्मै आश्रयं प्रायच्छत्।' अत्र 'तस्मै' सर्वनामपदं कस्मै प्रयुक्तम्?

अथवा

(आ) (i) 'तनयः' इति कर्तृपदस्य क्रियापदं किम्?

(ii) 'कश्चन निर्धनो जनः' अत्र विशेषण पदं किमस्ति?

प्रश्न 13. अधोलिखितं पद्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत। **(5 अङ्काः)**

(निम्नलिखित पद्यांश को पढ़कर दिए गए प्रश्नों के उत्तर संस्कृत में लिखिए।)

दुर्वहमत्र जीवितं जातं प्रकृतिरेव शरणम्।
शुचि-पर्यावरणम्।
महानगरमध्ये चलदनिशं कालायसचक्रम्.........।
मनः शोषयत् तनुः पेषयद् भ्रमति सदा वक्रम्
दुर्दान्तैर्दशनैरमुना स्यान्नैव जनग्रसनम्।
शुचि........।

I. एकपदेन उत्तरत। (केवलं प्रश्नद्वयम्) (एक पद में उत्तर दीजिए।) (केवल दो प्रश्न) **(1/2× 2 = 1 अङ्काः)**

(i) कालायसचक्रम् कुत्र चलति?

(ii) सदा वक्रं किम् भ्रमति?

(iii) अत्र कीदृशं जीवितम्?

II. पूर्ण वाक्येन उत्तरत (केवलं प्रश्नद्वयम्) (पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए।) (केवल दो प्रश्न) **(1 × 2 = 2)**

(i) अत्र जीवितं दुर्वहम् तर्हि कुत्र जातम्?

(ii) महानगरमध्ये किं चलति?

(iii) अमुनादुर्दान्तैः दशनैः किं नैव स्यात्?

III. निर्देशानुसारम् उत्तरत।(निर्देशानुसार उत्तर दीजिए।) **(1 × 2 = 2)**

(अ) (i) 'सरलम्' इति पदस्य विलोमपदं श्लोके किम्?

(ii) 'रात्रि' इति पदस्य पर्यायपदं श्लोके किं प्रयुक्तम्?

अथवा

(आ) (i) 'सदा वक्रं भ्रमति अत्र क्रियापदं किम्?

(ii) 'चलदनिशं' पदस्य सन्धि-विच्छेद किं भविष्यति?

प्रश्न 14. अधोलिखितं नाट्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत। (5 अङ्काः)

(निम्नलिखित नाट्यांश को पढ़कर दिए गए प्रश्नों के उत्तर संस्कृत में लिखिए।)

विदूषकः -	एतयोर्यदि पितुर्निरनुक्रोश इति नामधेयम् एतयोर्जननी तेनावमानिता निर्वासिता एतेन वचनेन दारकौ निर्भर्त्सयति।
रामः –	(स्वगतम्) धिङ्मावेवंभूतम्। सा तपस्विनी मत्कृतेनापराधेन स्वापत्यमेवं मन्युगर्भरक्षरैर्निर्भर्त्सयति। (सवाष्पमवलोकयति)
रामः –	अतिदीर्घः प्रवासोऽयं दारुणश्च। (विदूषकमवलोक्य जनान्तिकं) कुतूहलेनाविष्टो मातरमनयोर्नामतो वेदितुमिच्छामि। न युक्तं च स्त्रीगतमनुयोक्तुं विशेषतस्तपोवने। तत् कोऽत्राभ्युपायः?

I. एकपदेन उत्तरत। (केवलं प्रश्नद्वयम्) (एक पद में उत्तर दीजिए।) (केवल दो प्रश्न) **(1/2 × 2 = 1)**

(i) कः सवाष्पम् अवलोकयति?

(ii) 'धिङ्मामेवंभूतम्' इति कः कथयति?

(iii) दारुणश्च प्रवासोऽयं कीदृशः?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत। (केवलं प्रश्नद्वयम्) (पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए।) (केवल दो प्रश्न) **(1 × 2 = 2)**

(i) अयं प्रवासः कीदृशः?

(ii) विशेषतः तपोवने किं न युक्तम्?

(iii) रामः स्वगतम् आत्मानं कथं निर्भर्त्सयति?

III. निर्देशानुसारम् उत्तरत। (निर्देशानुसार उत्तर दीजिए।) (1 × 2 = 2)

(अ) (i) 'दृष्ट्वा' इति पदस्य पर्यायपदं नाट्यांशे किं प्रयुक्तम्?

(ii) 'तपस्वी' इति पदस्य विलोमपदं नाट्यांशे किं प्रयुक्तम्?

अथवा

(आ) (i) 'एतेन वचनेन इति पदस्य क्रियापदं नाट्यांशे किं प्रयुक्तम्?

(ii) 'दारकौ' पदे कः वचनम् अस्ति?

प्रश्न 15. रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत। (रेखांकित पदों के आधार पर प्रश्न निर्माण कीजिए।) **(1 × 4 = 4)**

(i) त्वया मह्यं पुरा व्याघ्रत्रयं दत्तम्।

(ii) राजसिंहस्य भार्या बुद्धिमती आसीत्।

(iii) त्वमपि गूढप्रदेशं गच्छ।

(iv) इयम् काचित् व्याघ्रमारी वर्तते।

प्रश्न 16. (अ) मञ्जूषातः समुचितपदानि चित्वा अधोलिखित श्लोकस्य अन्वयं पूरयित्वा पुनः लिखत। 4
(मंजूषा से उचित पदों को चुनकर निम्नलिखित श्लोकों के अन्वय को पूरा करके पुनःलिखिए।)

सेवितव्यो महावृक्षः फलच्छायासमन्वितः।
यदि देवात् फलं नास्ति छाया केन निवार्यते।

अन्वयः - फलच्छायासमन्वितः (i) ____________________ सेवितव्यः। (ii) ____________________ यदि फलं (iii) ____________________ (वृक्षस्य) (iv) ____________________ केन निवार्यते।

मञ्जूषा – छाया, महावृक्षः, नास्ति देवात्।

अथवा

(आ) मञ्जूषायाः साहाय्येन श्लोकस्य भावार्थे रिक्तस्थानानि पूरयित्वा पुनः लिखत।

(मंजूषा की सहायता से श्लोक के भावार्थ से रिक्त स्थानों को पूरा करके पुनः लिखिए।)

एकेन राजहंसेन या शोभासरसो भवेत्।
न सा बकसहस्त्रेण परितस्तीरवासिना।।

भावार्थः - (i) ____________________ राजहंसेन (ii) ____________________ या शोभासरसो भवेत्। परितः तीरवासिना (iii) ____________________ सा (शोभा) न (भवति)।

मञ्जूषा – बकसहस्त्रेण भवेत्, सरसः एकेन।

प्रश्न 17. अधोलिखितं कथांशं समुचित क्रमेण लिखत। **(1/2 × 8 = 4)**

(निम्नलिखित कथांश को उचित क्रम में लिखिए।)

(i) अस्मिन् एव एतादृशं वात्सल्यं कथम्?
(ii) सहस्राधिकेषु पुत्रेषु सत्स्वपि तव।
(iii) इतरमिव धुरं वोढुं सः न शक्नोति।
(iv) सः कृच्छ्रेण भारमुद्वहति।
(v) सः दीन इति जानान्नपि कृषकः तं बहुधा पीडयति।
(vi) भो वासवः ! पुत्रस्य दैन्यं दृष्ट्वा अहं रोदिमि।
(vii) सुरभेरिमामवस्थां दृष्ट्वा सुराधिपः तमपृच्छत्।
(viii) भूमौ पतिते स्वपुत्रं दृष्ट्वा सर्वधेनूनां मातुः नेत्रभ्याम् अश्रूणि आविरासन्।

प्रश्न 18. अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां प्रसङ्गानुकूलम् उचितार्थं चित्वा लिखत। **(1 × 3 = 3)**

(निम्नलिखित वाक्यों में रेखांकित शब्दों के प्रसंगानुकूल उचित अर्थ चुनकर लिखिए।)

(i) <u>बुद्धिमान्</u> नरः अहितं कर्म न कुर्यात्।
(क) मूर्ख (ख) सज्जनः (ग) विद्वान् (घ) नराः

(ii) पुत्रस्य कृते तपः <u>पिता</u> तेपे।
(क) जीर्णः (ख) जनकः (ग) पक्कम् (घ) जननी

(iii) प्रजासुखे <u>राज्ञः</u> सुखम्।
(क) स्वामी (ख) शत्रुः (ग) नृपः (घ) विदूषकः

....All The Best....

EDUTECH ACADEMY
NURTURING THE FUTURE....
SCHOOL SECTION

CIDCO BRANCH
9168 444 999
1ST FLOOR, INFRONT OF BALIRAM PATIL SCHOOL

HARSUL-SAWANGI BRANCH
9168 044 999
1ST FLOOR, INFRONT OF PANAD SUPER MARKET